

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

*XI Всеукраїнська студентська науково-практична інтернет-конференція
«Стратегічні імперативи економіки та управління в умовах сталого розвитку»*

21-22 листопада 2025 року
м. Житомир

Головний редактор:

Клімова Інна – к.е.н., завідувач кафедри економіки, менеджменту, маркетингу та готельно-ресторанної справи ЖДУ ім. І. Франка

Організаційний комітет:

Саух І.В. – д.е.н., професор кафедри економіки, менеджменту, маркетингу та готельно-ресторанної справи ЖДУ ім. І. Франка;

Фостолович В.А. – д.е.н., професор кафедри економіки, менеджменту, маркетингу та готельно-ресторанної справи ЖДУ ім. І. Франка;

Павлова С.І. – к.е.н., доцент кафедри економіки, менеджменту, маркетингу та готельно-ресторанної справи ЖДУ ім. І. Франка;

Кащук К.М. – к.е.н., доцент кафедри економіки, менеджменту, маркетингу та готельно-ресторанної справи ЖДУ ім. І. Франка;

Калініченко О.О. – к.е.н., доцент кафедри економіки, менеджменту, маркетингу та готельно-ресторанної справи ЖДУ ім. І. Франка;

Пойта І.О. – к.е.н., доцент кафедри економіки, менеджменту, маркетингу та готельно-ресторанної справи ЖДУ ім. І. Франка;

Мосійчук І.В. – к.е.н., доцент кафедри економіки, менеджменту, маркетингу та готельно-ресторанної справи ЖДУ ім. І. Франка;

Іваненко В.О. – к.е.н., доцент кафедри економіки, менеджменту, маркетингу та готельно-ресторанної справи ЖДУ ім. І. Франка.

Рецензенти:

Грабчук Ірина – д.е.н., доцент кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту Державного університету “Житомирська політехніка”;

Фостолович Валентина – д.е.н., професор кафедри економіки, менеджменту, маркетингу та готельно-ресторанної справи Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Збірник тез доповідей XI Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Стратегічні імперативи економіки та управління в умовах сталого розвитку» (21-22 листопада 2025 року) / за ред. к.е.н. Клімової І.О. – Житомир, 2025. – 215 с.

В збірнику представлені тези доповідей студентів та молодих науковців учасників XI Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції «Стратегічні імперативи економіки та управління в умовах сталого розвитку».

4. Швед В. В., Омельченко О. В., Таран О. А. Сутність та особливості підприємницької діяльності. *Економіка*. 2024. № 4. С. 27–34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4803/74-1-5>. URL: https://economy.in.ua/journal/74_2024/27.pdf (дата звернення: 09.10.2025).

СОКОЛ СОФІЯ

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Фартушняк Ольга

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

ОБЛІКОВА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах ведення господарської діяльності особливу цінність для користувачів фінансової звітності мають дані про фінансові результати підприємства, які відображаються у формі прибутку або збитку.

Класифікація фінансових результатів у фінансовому та управлінському обліку безпосередньо пов'язана з типами та напрямками діяльності підприємства. Водночас слід зауважити, що в українській обліковій практиці сформовано декілька різних систем класифікації фінансових результатів. Це зумовлює різноманітність підходів до визначення видів прибутку та збитку, їх розподілу та аналізу, що, у свою чергу, підкреслює необхідність наукового дослідження та узагальнення існуючих методик для забезпечення більш прозорого і порівняльного аналізу фінансових результатів.

Необхідно підкреслити, що визначення та використання прибутку (збитку) відрізняються залежно від цілей фінансового та управлінського обліку. У фінансовому обліку основна мета полягає у формуванні достовірної інформації для зовнішніх користувачів — акціонерів, інвесторів, кредиторів та податкової служби, що забезпечує об'єктивну оцінку фінансового стану підприємства та його платоспроможності. В управлінському обліку прибуток розглядається як інструмент внутрішнього управління, планування та контролю ефективності діяльності окремих підрозділів і підприємства в цілому, що дозволяє приймати оперативні та стратегічні управлінські рішення. Тому підхід до розрахунку, класифікації та аналізу фінансових результатів суттєво відрізняється залежно від призначення облікової інформації.

На підставі аналізу праць науковців сформована аналітична таблиця 1, що систематизує класифікацію фінансових результатів з огляду на різні підходи у фінансовому та управлінському обліку.

Таблиця 1

Класифікація фінансових результатів за підходами фінансового та управлінського обліку

Вид обліку	Вид прибутку (збитку)	Ознака класифікації
Фінансовий	Валовий прибуток	За етапами діяльності
	Прибуток від операційної діяльності	За видами діяльності
	Прибуток до оподаткування	За етапами діяльності
	Чистий прибуток	За етапами діяльності
	Нерозподілений прибуток	За статусом розподілу
	Балансовий прибуток	За етапами діяльності
Управлінський	Маржинальний прибуток	За рівнем покриття витрат
	Капіталізований прибуток	За способом використання
	Реінвестований прибуток	За способом використання

	Операційний прибуток	За видами діяльності
	Прибуток від фінансових операцій	За видами діяльності
	Прибуток від інвестиційної діяльності	За видами діяльності

Джерело: побудовано на основі [1, 2, 4]

Як видно з таблиці 1, відмінності між видами прибутку у фінансовому та управлінському обліку зумовлені їхнім призначенням, методологією обліку та цілями використання інформації.

У фінансовому обліку виділяють такі основні форми прибутку: валовий, прибуток від операційної діяльності, прибуток до оподаткування, чистий, нерозподілений та балансовий. Ці показники формуються відповідно до законодавчих вимог та національних стандартів бухгалтерського обліку і відображають економічний результат підприємства за конкретними етапами його діяльності або станом розподілу прибутку.

В управлінському обліку основними видами прибутку є маржинальний, капіталізований, реінвестований, операційний та прибуток від фінансових і інвестиційних операцій. Так, маржинальний прибуток дозволяє оцінити покриття змінних витрат і сприяє прийняттю рішень щодо цінової політики, а капіталізований чи реінвестований прибуток демонструє можливості фінансування внутрішніх інвестиційних проєктів.

Крім того, ознаки класифікації прибутку (збитку) у різних джерелах можуть подаватися під різними назвами, такими як «мета визначення» та «мета використання» або «вид діяльності» і «джерело його формування», що ускладнює сприйняття та уніфікацію понять.

Ще одним ускладненням у визначенні та класифікації фінансових результатів є наявність невідповідностей у критеріях їх класифікації, що закріплені в різних нормативних актах щодо обліку та відображення фінансових результатів у звітності (табл. 2).

Таблиця 2

Порівняльна характеристика визначення фінансових результатів в обліку та фінансової звітності

Рахунок 79 «Фінансові результати»	Рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»	Форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»
791 «Результати від операційної діяльності»; 792 «Результати фінансових операцій»; 793 «Результат іншої діяльності».	441 «Прибуток нерозподілений»; 442 «Непокриті збитки»; 443 «Прибуток використаний у звітному періоді».	Валовий прибуток (збиток)
		Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток, збиток)
		Фінансовий результат до оподаткування (прибуток, збиток)
		Чистий фінансовий результат (прибуток, збиток)
		Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування

Джерело: побудовано на основі [2,3]

Отже, наявні класифікації фінансових результатів є недостатньо досконалими через численні невіршені питання та дискусійні моменти. Водночас на основі існуючих підходів можливо виділити та деталізувати низку класифікаційних ознак фінансових результатів підприємств, що потребує подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гавриленко О.Є. Облік і внутрішній контроль фінансових результатів на підприємствах міського транспорту : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Одеса, 2019. 21 с.
2. Мулик Т. О., Стебловський А. О. Фінансові результати підприємства: сутність та відображення у звітності. *Агросвіт*. № 5. 2024. С. 86-95.
3. Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку: наказ МФУ, № 186 від 19.04.2001 зі змінами від 05.01.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01#Text> (дата звернення: 26.04.2025)
4. Степаненко О. І. Інтерпретація обліково-економічної категорії «фінансові результати», їх класифікація. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Випуск 41. 2022. С. 112- 117.

ТЕРТИШНА СОФІЯ

Науковий керівник:
к.е.н., доцент, Красняк Олена,
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ПОНЯТТЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЙОГО СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ

Підприємець сьогодні живе й працює в мінливих умовах, де все, що його оточує, формує підприємницьке середовище. Це сукупність факторів, які або допомагають бізнесу розвиватись, або створюють перешкоди для його діяльності. Коли в державі стабільна економічна ситуація, діють зрозумілі правила гри, а державна підтримка є послідовною середовище вважається сприятливим. Проте в Україні закони та вимоги постійно змінюються, ціни зростають, ринки збуту скорочуються, тому підприємництво змушене виживати в умовах невизначеності. Сучасний український бізнес функціонує в реаліях, де кожен день приносить нові виклики податкові зміни, регуляторні оновлення, воєнні ризики. Однак навіть у таких обставинах підприємці не зупиняються, адже підприємницьке середовище це не лише труднощі, а й простір можливостей. Його прийнято поділяти на внутрішнє та зовнішнє. Внутрішнє охоплює те, що залежить від самого підприємства: організаційну структуру, фінанси, персонал, стиль керівництва, наявність техніки та обладнання, а також корпоративну культуру. Саме внутрішні чинники визначають, наскільки стійкою буде компанія до криз і змін у зовнішньому середовищі, адже ефективна взаємодія всередині колективу часто є вирішальною умовою для збереження конкурентоспроможності.

Наприклад, коли компанія має гарно організовану роботу, команду, яка розуміє спільну мету, і керівника, що вміє мотивувати людей, то навіть у кризу таке підприємство вистійть. Бо сила бізнесу часто не в умовах, а в людях, що там працюють. А от коли керівництво байдуже, коли працівники не бачать сенсу, тоді ніяке сприятливе середовище не допоможе.

Зовнішнє середовище є складним і не залежить від самого підприємства. До нього належать економічна ситуація, політична стабільність, законодавство, податкова система, валютний курс і конкуренція. Будь-які зміни в цих умовах одразу впливають на бізнес: податкові пільги стимулюють розвиток, а часті зміни законів чи перевірки ускладнюють роботу. Підприємства змушені постійно адаптуватися до нових правил, витрачаючи ресурси та час. Важливим елементом є інституційне середовище податкові органи, банки, торгово-промислові палати, фонди підтримки підприємництва. Їхня діяльність може як допомагати, надаючи кредити та консультації, так і створювати бар'єри через бюрократію чи надмірні вимоги.

Хоча в останні роки ситуація трохи змінюється – з'явилися програми «5-7-9», гранти, державна підтримка стартапів, а також можливість реєстрації бізнесу онлайн. Це